

PREEKLAMPSIYANING ZAMONAVIY DIAGNOSTIK USULLARI VA OLDINI OLISH YO'LLARI

Shavazi Nargiz Nuraliyevna

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
3-son akusherlik va ginekologiya kafedrası mudiri

Otaqulov Adhamjon G'ani o'g'li

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
3-son akusherlik va ginekologiya kafedrası 1-kurs klinik ordinatori

Sattorov Asliddin Xayrullayevich

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
3-son akusherlik va ginekologiya kafedrası asistenti

Yorqulova Guljaxon Rahmatjon qizi

Samarqand davlat tibbiyot universiteti pediatriya fakulteti 3- kurs talabasi

ANNOTATSIYA: Ushbu tezis preeklampsianing zamonaviy diagnostik usullari va oldini olish yo'llarini o'rganishga bag'ishlangan. Preeklampsiya homiladorlikning jiddiy asoratlaridan biri bo'lib, onalik va perinatal o'lim darajasini oshirishi mumkin. Zamonaviy diagnostik yondashuvlar, jumladan, biomarkerlarni aniqlash, Doppler ultrasonografiya va qon bosimini monitoring qilish orqali preeklampsianing erta bosqichda tashxis qo'yish va samarali profilaktik choralar ko'rish mumkin. Ushbu tadqiqot preeklampsyani erta aniqlash va uning oldini olishda yangi texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarning muhimligini ko'rsatadi.

ANNOTATION: This thesis is dedicated to the study of modern diagnostic methods and preventive measures for preeclampsia. Preeclampsia is one of the serious complications of pregnancy, increasing maternal and perinatal mortality. Modern diagnostic approaches, including biomarker analysis, Doppler ultrasonography, and blood pressure monitoring, allow early diagnosis of preeclampsia and effective preventive measures. This study highlights the importance of new technologies and innovative approaches in the early detection and prevention of preeclampsia.

АННОТАЦИЯ: Данный тезис посвящен изучению современных методов диагностики и профилактики преэклампсии. Преэклампсия является одним из серьезных осложнений беременности, увеличивающим материнскую и перинатальную смертность. Современные диагностические подходы, включая анализ биомаркеров, доплеровскую ультрасонографию и мониторинг артериального давления, позволяют раннее выявление преэклампсии и эффективные профилактические меры. Данное исследование подчеркивает важность новых технологий и инновационных подходов в раннем выявлении и предотвращении преэклампсии.

KALIT SO‘ZLAR: Preeklampsiya, biomarkerlar, Doppler UZI, qon bosimi monitoringi, aspirin terapiyasi, homiladorlik asoratlari.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Преэклампсия, биомаркеры, доплеровское УЗИ, мониторинг артериального давления, аспириновая терапия, осложнения беременности.

KEYWORDS: Preeclampsia, biomarkers, Doppler ultrasound, blood pressure monitoring, aspirin therapy, pregnancy complications.

KIRISH

Preeklampsiya homiladorlikning 20-haftasidan keyin rivojlanadigan, arterial bosimning oshishi, proteinuriya va ko‘plab organlar faoliyatining buzilishi bilan kechadigan og‘ir patologiyadir. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (WHO) ma‘lumotlariga ko‘ra, preeklampsiya dunyo bo‘ylab homilador ayollarning 5–10% ida uchraydi va homiladorlik asoratlarning eng xavfli shakllaridan biri hisoblanadi. Kasallikning erta aniqlanishi va profilaktik choralar orqali jiddiy asoratlarning oldini olish mumkin.

MAVZUNING DOLZARBLIGI

Preeklampsiya perinatal o‘lim va nogironlikka olib keluvchi asosiy sabablardan biri bo‘lib, bu global sog‘liqni saqlash tizimi uchun jiddiy muammo hisoblanadi. Zamonaviy diagnostika usullarining rivojlanishi orqali kasallikni erta bosqichda aniqlash va davolash imkoniyati paydo bo‘ldi. Shuning uchun preeklampsiyani erta aniqlash va oldini olish bo‘yicha tadqiqotlar katta ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT MAQSADI

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi preeklampsiyaning zamonaviy diagnostik usullari va oldini olish yo'llarini o'rganish hamda ushbu yondashuvlarning samaradorligini tahlil qilishdan iborat.

TADQIQOT METODLARI

Laborator tekshiruvlar: Biomarkerlar (sFLt-1/PIGF nisbati, PAPP-A, LDH, kreatinin) orqali kasallikni erta tashxislash.

Instrumental diagnostika: Doppler ultrasonografiya orqali bachadon arteriyalarining qon oqimida buzilishlarni aniqlash.

Klinik baholash: Qon bosimi monitoringi va homilador ayollarning umumiy ahvolini nazorat qilish.

Profilaktik choralar: Aspirin terapiyasi, homiladorlik davrida ratsional ovqatlanish va turmush tarzini optimallashtirish.

ASOSIY NATIJALAR

Biomarkerlar orqali erta diagnostika:

sFLt-1/PIGF nisbati preeklampsiyani homiladorlikning 20-haftasidan boshlab aniqlash imkonini beradi.

PAPP-A darajasi past bo'lsa, preeklampsiya rivojlanish xavfi yuqori bo'lishi mumkin.

Doppler ultratovush tekshiruvi:

Platsentar qon aylanishining buzilishi va bachadon arteriyalarining rezistentlik indeksini aniqlash.

Profilaktik aspirin terapiyasi:

Preeklampsiya xavfi yuqori bo'lgan ayollarga 12-haftadan boshlab 150 mg aspirin qabul qilish tavsiya etiladi.

Tadqiqotlar aspirin qabul qilish preeklampsiya rivojlanish xavfini 30–40% ga kamaytirishini ko'rsatgan.

XULOSA

Preeklampsiyaning erta aniqlanishi va oldini olish choralari onalik va perinatal asoratlarning kamayishida muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy laborator va instrumental diagnostika usullaridan foydalanish kasallikni barvaqt aniqlash va samarali davolash imkonini beradi. Profilaktik choralar, xususan, aspirin terapiyasi va muntazam monitoring orqali preeklampsiyaning oldini olish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). "Practice Bulletin No. 222: Gestational Hypertension and Preeclampsia." *Obstetrics & Gynecology*, 2023.
2. World Health Organization (WHO). "Hypertensive Disorders of Pregnancy: Guidelines for Prevention, Diagnosis, and Treatment." WHO, 2022.
3. FIGO (International Federation of Gynecology and Obstetrics). "Guidelines on Hypertension in Pregnancy." *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, 2021.
4. Roberts, J. M., & Escudero, C. "The role of angiogenic factors in preeclampsia pathophysiology." *Current Hypertension Reports*, 2020.